

Vyhodnotenie
9. ročníka česko-slovenského projektu
pre základné školy a osemročné gymnáziá

Záložka do knihy spája školy:
Rozprávky, bájky, povesti a príbehy nepoznajú hranice

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne vyhlásili pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2018** pre základné školy a osemročné gymnáziá 9. ročník česko-slovenského projektu ***Záložka do knihy spája školy: Rozprávky, bájky, povesti a príbehy nepoznajú hranice.***

Cieľ česko-slovenského projektu

Cieľom česko-slovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Žiaci vyrobili záložku do knihy, na ktorej ľubovoľnou technikou stvárnilí tému česko-slovenského projektu ***Rozprávky, bájky, povesti a príbehy nepoznajú hranice*** a vymenili si ju s partnerskou školou z Českej republiky, respektíve zo Slovenskej republiky.

Výmenu záložiek využili školy taktiež k nadviazaniu spolupráce a k poznávaniu jazyka, literatúry, histórie, kultúry či života žiakov v Českej republike a v Slovenskej republike a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu alebo ako súčasť školského projektu.

Priebeh česko-slovenského projektu

Slovenské školy, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu, vyplnili do 26. septembra 2018 elektronickú prihlášku zverejnenú na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok z Českej republiky a zo Slovenskej republiky vytvorila Slovenská pedagogická knižnica **548 partnerských dvojíc** s prihliadnutím na typ školy a druh školy (napr. základná škola, špeciálna škola, málotriedka, osemročné gymnázium), stupeň zapojenia žiakov zo základnej školy (napr. len 1. stupeň, len 2. stupeň, spolu 1. a 2. stupeň), počet prihlásených žiakov a vopred dohodnuté partnerstvo medzi dvoma školami. Z uvedeného počtu bolo 320 partnerských dvojíc vytvorených medzi českými a slovenskými školami a 228 partnerských dvojíc medzi samotnými slovenskými školami, a to z dôvodu menšieho počtu prihlásených českých škôl.

V dňoch 28. až 29. septembra 2018 zaslala Slovenská pedagogická knižnica kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými pokynmi o realizácii česko-slovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice informovala o tom, že vzájomná komunikácia, výmena záložiek i nadväzovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol stanovený na 31. október 2018.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Slovenskú republiku

Do projektu sa prihlásilo **1 096 škôl s celkovým počtom 130 002 žiakov**, z toho bolo **320 českých škôl** s celkovým počtom 33 805 žiakov a **776 slovenských škôl** s celkovým počtom 96 197 žiakov.

Slovenská pedagogická knižnica poslala 19. októbra 2018 poďakovanie každej zúčastnenej českej i slovenskej škole za aktívnu účasť v projekte. Následne slovenské školy vyzvala na dobrovoľné vyhodnotenie česko-slovenského projektu a pripojenie fotografií z priebehu výroby záložiek alebo fotografií najkrajších záložiek.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Českú republiku zverejní na webovom sídle Knižnica Jiřího Mahena v Brne (www.kjm.cz).

Výber z dobrovoľného hodnotenia projektu 537 českými a slovenskými školami spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na tejto webovej adrese:

http://www.spgk.sk/swift_data/source/2018/Zalozka%20ZS%202018%20pdf.pdf

Výroba záložiek

Žiaci vyrábali záložky rozmanitých tvarov, rôznych veľkostí a s pomocou rozličných techník na určenú tohoročnú tému *Rozprávky, bájky, povesti a príbehy nepoznajú hranice* počas vyučovania, v školskom klube detí, v rámci krúžkovej činnosti alebo v školskej knižnici podľa svojich schopností, zručností, možností a primerane k svojmu veku. Mladší žiaci stvárňovali na svojich záložkách väčšinou obľúbené rozprávkové postavy zo slovenských kníh, napríklad Červená čiapočka, Janko Hraško, Matko a Kubko, Sedem kozliatok a vlk, Perníková chalúpka a Tri prasiatka. Viacerí z nich namaľovali na svoje záložky aj očarujúcich hrdinov z českých kníh, ako boli napríklad Krtko, Ferdo Mravec, Pes a mačička a Mach a Šebestová. Starší žiaci a mladší gymnazisti sa pri výrobe záložiek inšpirovali bajkami od Ezopa, Krylova a La Fontaina a starými gréckymi bajkami. Mnohí žiaci hľadali inšpiráciu v obľúbených príbehoch o pirátoch, poníkoch, mimoňoch a takisto aj v povestiach a príbehoch zo svojho regiónu. Na zadnú stranu záložiek väčšinou písali názov knihy a meno autora, svoje poštové alebo mailové adresy či facebookové kontakty, aby mohli medzi sebou navzájom komunikovať.

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli žiacke besedy o obľúbených knihách alebo besedy so slovenskými spisovateľmi (napr. s Ondrejom Nagajom a Braňom Jobusom), čitateľské besiedky s pozvanými rodičmi či starými rodičmi žiakov, čítanie obľúbených rozprávok učiteľkami prvákom alebo čítanie dobrodružných príbehov staršími žiakmi mladším žiakom, hodiny tichého alebo hlasného čítania, čitateľské maratóny, dramatizácie rozprávok, literárne kvízy, recitačné súťaže, rozhlasové relácie s cieľom predstaviť celej

školskej komunite pridelenú partnerskú školu, vyučovacie hodiny zamerané na predstavenie českého jazyka a kníh od najznámejších českých spisovateľov. Mnohé školy oživilo výrobu záložiek aj častými návštevami školskej knižnice, kde sa aktívne zúčastňovali rôznych akcií zameraných na podporu čítania (napr. Rýchly čitateľ, Trieda číta triede, Noc s rozprávkou, Týždeň hlasného čítania, Čítajú nám starí rodičia, Čítam svojmu dedkovi a babke).

Výmena záložiek

Väčšina škôl do balíka so záložkami najčastejšie pribalila školské a obecné časopisy, jubilejné publikácie, propagačné materiály o škole alebo o obci či o meste, dévedčka s divadelnými predstaveniami žiakov alebo o regionálnej prírodnej lokalite, cédečka s piesňami žiakov alebo so slovenskými ľudovými rozprávkami, turistických sprievodcov z daného regiónu, rozprávkové knihy, darčkové predmety alebo aj sladkosti. Niektoré školy k záložkám priložili aj fotografie žiakov, ktorí vyrábali záložky, alebo priateľské listy od školských koordinátorov alebo od samotných žiakov. V niekoľkých prípadoch došlo aj k osobnému odovzdaniu záložiek pri návšteve školy zástupcami – vyučujúcimi z partnerskej českej alebo slovenskej školy. Veľké množstvo zúčastnených škôl si z priateľských záložiek urobilo výstavky alebo nástenky v aule školy, v priestoroch školskej knižnice, prípadne v triedach. Ďalej na webových sídlach svojich škôl uverejnili fotografie z priebehu tvorby záložiek alebo najkrajších záložiek a krátku správu o česko-slovenskom projekte. Viaceré školy napísali aj články o priebehu česko-slovenského projektu na ich škole, ktoré boli najčastejšie uverejnené v školských časopisoch alebo v regionálnych novinách. Zopár škôl ocenilo diplomami a sladkosťami tvorcov najkrajších záložiek. Niekoľko desiatok škôl opäť darovalo svoje záložky svojim vzácnym hosťom, ktorí sa zúčastnili osláv Medzinárodného dňa školských knižníc 22. októbra 2018.

Viaceré školy sa dohodli so svojou partnerskou školou, že zostanú v priateľskom kontakte a budú udržiavať živú komunikáciu medzi sebou prostredníctvom Skypu. Iné sa zase dohodli, že zorganizujú spoločné stretnutie napríklad v podobe vzájomných výmenných pobytov českých a slovenských žiakov alebo školských výletov do Česka, alebo naopak, na Slovensko.

Výber z vyjadrenia niektorých pedagogických zamestnancov z Českej republiky a zo Slovenskej republiky

„... veľakrát ďakujeme za zaujímavý projekt, ktorého sa naše gymnázium zúčastňuje už piaty rok. Sme radi, že ste vytvorili medzinárodný projekt, na ktorom môžu pracovať žiačky i žiaci nižšieho stupňa gymnázia, pretože väčšina projektov, ktorých sa naša škola zúčastňuje, je určená pre stredoškolákov. Vami organizovaný projekt Záložka žiakov z nižšieho stupňa gymnázia oslovil. Mohli v ňom rozvinúť nielen svoje čitateľské a literárne vedomosti, ale tiež aj výtvarné schopnosti a kreativitu.“

Jana Chocholačová, Gymnázium Jana Blahoslava, Ivančice, Česká republika

„Celá myšlienka projektu spojiť žiakov zo Slovenskej a Českej republiky je úžasná a prináša žiakom pocit, že netvorí nič len tak, ale pre kamarátov, ktorým chcú i na diaľku urobiť radosť a tešiť sa na záložku, ktorá prekoná takú diaľku a urobí radosť zase im.“

Ilona Zapletalová, Základná škola, Kunratice, Česká republika

„Aj v tomto roku sme s radosťou prijali správu o tom, že projekt naďalej pokračuje. Je to vynikajúci projekt, ktorý nenásilnou cestou privádza žiakov ku knihe, k čítaniu. Žiaci sa baví, nadviažu nové kontakty, priateľstvá s vrstovníkmi z iných škôl, rozvinú nielen čitateľské kompetencie, ale aj svoju kreativitu.“

Renáta Juhásová, Gymnázium Františka Švantnera, Nová Baňa

„Výroba záložiek oživila náš vyučovací proces, pozitívne rozvíjala tvorivosť, fantáziu a manuálnu zručnosť žiakov. Prostredníctvom záložiek budeme pozitívne formovať vzťah k čítaniu.“

Andrea Mičíková, Špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Dolný Kubín

„Tento projekt je naozaj výnimočný. Dokáže u žiakov naštartovať kreatívneho ducha, čitateľsky zvládnuť príbeh a urobiť radosť kamarátom, ktorí záložku dostanú. Rozvíjať u žiakov tvorivosť, zdokonaľovať techniku čítania, inšpirovať k štedrosti a láske k blížnemu – to je to, čo by mal učiteľ dosiahnuť.“

Lubomíra Valasová, Základná škola sv. Cyrila a Metoda, Spišská Nová Ves

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek pomohla českým a slovenským pedagógom a školským knihovníkom hravou a zábavnou formou získať žiakov pre čítanie, taktiež podporila ich dobrý vzťah ku knihám a k školskej knižnici a motivovala ich, aby rozvíjali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Rovnako im pomohla vytvárať živé priateľské spoločenstvá, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom si odporúčali knihy od českých a slovenských spisovateľov.

Výroba záložiek, konkrétne je výtvarná činnosť, pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu seberealizácie. Vďaka vyrobenej záložke mohli všetci žiaci, teda aj žiaci s mentálnym postihnutím, žiaci pochádzajúcich zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy nemajú prístup k čítaniu kníh, na jednej strane zažiť zodpovednosť za svoje malé dielko a na druhej strane získať uznanie za svoju usilovnú prácu a svoj úspech zažiť spolu so svojimi spolužiakmi.

Pridanou hodnotou česko-slovenského projektu bolo oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov, rozšírenie vedomostí žiakov zo slovenského jazyka a literatúry, vlastivedy a geografie. Rovnako aj nadviazanie vzájomnej spolupráce medzi školami a spoznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách.

PodĎakovanie

Naše úprimné poďakovanie patrí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do česko-slovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení v Českej republike a v Slovenskej republike.

Ďalej ďakujeme **českým a slovenským pedagogickým zamestnancom, nepedagogickým zamestnancom i školským knihovníkom** za prijatie pridelenej partnerskej školy, za skvelú koordináciu výroby záložiek na svojej škole a úsilie, aby zobrazený motív na záložke bol v súlade s vyhlásenou témou, a za priateľskú komunikáciu so svojou partnerskou školou. Osobitne im ďakujeme za všetky originálne, tvorivé a inšpirujúce aktivity, ktoré zrealizovali na podporu čítania v triedach alebo v školských knižniciach.

Oprávnené im patrí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne poďakovanie

Naša úprimná vďaka patrí aj **českým a slovenským žiakom** základných škôl a osemročných gymnázií za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a dobrosrdečnosti a využili svoje nadšenie, nadanie a talenty na ušľachtilý cieľ, ktorým seba vzdelávanie a vzdelávanie druhých je, a že vytvárali živé priateľstvá nielen v rámci svojich tried, ale aj medzi školami.

Zvláštne poďakovanie

Zvlášť chceme poďakovať všetkým **slovenským školám**, ktoré z dôvodu malého počtu prihlásených českých škôl s pokorou prijali za svojho partnera v tomto projekte pridelenú slovenskú školu.

Pod'akovanie českému partnerovi

Srdečná vďaka patrí **zástupcom Knížnice Jiřího Mahena v Brne** za možnosť spoločne realizovať česko-slovenský projekt. Menovite ďakujeme riaditeľke knižnice Ing. Libuši Nivnickej za jej veľkorysosť podporiť čítanie, vytváranie priateľských vzťahov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách. Ďakujeme aj garantke česko-slovenského projektu za Českú republiku Mgr. Pavlíne Lišovskej za jej profesionálny vklad do tohto česko-slovenského projektu.

Vypracovala

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice a odborný garant česko-slovenského projektu (27. 11. 2018)

Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10, e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

www.spgk.sk

Organizátori

